

Best practice

AJOURFØRING AF VEJE i GeoDK ud fra DAR

Indledning

Der er som led i Grunddataprogrammet etableret et adresseregister (DAR), der er grunddataregistret for vejnavne i form af "navngiven vej". Der er til navngiven vej tilknyttet oplysninger om bl.a. kommune- og vejkode samt vejnavn. Udstrækningen af en given navngiven vej afgrænses af vejnavneområde eller en vejnavnelinje. Kommune- og vejkode er også knyttet til GeoDanmarks vejmidter.

Med henblik på at højne aktualitet og kvalitet i GeoDanmark data har foreningen fokus på administrativ ajourføring og de forvaltningsprocesser, der kan bidrage hertil. GeoDanmark har igangsat et arbejde med en ny systemløsning, der kan understøtte ajourføringen af GeoDanmark vejmidter ud fra oplysninger dannet i DAR. Indtil en sådan løsning er udviklet – forventelig ultimo 2019 – er denne best practice for ajourføring af veje i GeoDK udarbejdet.

Målgruppen er kommunale GeoDanmark medarbejdere, der ajourfører vejmidter ved brug af f.eks. GeoDK editoren. Der vil komme en ny version, når den ny systemløsning er klar, ligesom der kan komme best practices for andre forvaltningsbaserede ajourføringer af veje.

Ajourføring

Registreringen af vejnavne i DAR er en af kilderne til ajourføring af GeoDanmarks veje og stier. Det gælder i forhold til attributten vejkode, og afgræsning af hvilke vejmidter vejkode er gældende for. I en række situationer vil navngiven vejs udstrækning i DAR i form af en vejnavnelinje også kunne være kilde til ajourføring af GeoDanmark vejmidte geometri.

Der er på nuværende tidspunkt ikke nogen systemløsning der sikrer, at kommunernes GeoDanmark-ansvarlige får besked, når der oprettes, ændres eller nedlægges en navngiven vej i DAR. Det anbefales derfor, at det indtil videre aftales, at adressemedarbejderen sender en mail eller på anden

måde giver kommunens GeoDanmark-ansvarlige besked, når navngiven vej oprettes, ændres eller slettes i DAR. En ny ajourføringsløsning skal bl.a. have et grundlag kunne håndtere denne informationsudveksling.

Tilknytning af vejkoder og dermed vejnavne til GeoDanmarks vej- og stimidter har betydning for en række anvendelser. Det gælder bl.a. i forhold til at finde vej hos f.eks. beredskabet, registrering af opkald hos Alarm 112, kortfremstilling og nu også i forhold til registrering og vedligehold af vejnavne og adresser (vejpunkter) i DAR.

Forskellige arbejdsgange

Der kan være forskellig praksis i kommunerne for ajourføring af vejkoder i GeoDanmark i forbindelse med oprettelse og ændring af navngiven vej i DAR. Arbejdsgange kan afhænge af den kommunale organisering, eller hvor data først skal bruges. Der er i denne best practice beskrevet 6 forskellige arbejdsgange med udgangspunkt i, hvad der skal ajourføres, og om ajourføringsprocessen starter i DAR eller i GeoDanmark. Hver arbejdsgang er kort beskrevet og illustreret med en processkitse.

Opgavetype	Arbejdsgang starter i DAR	Arbejdsgang starter i GeoDK
Oprette ny vej	Navngiven vej oprettes i DAR, evt. inden den fysiske placering er fastlagt. Se s. 4	Vejmidter oprettes først i GeoDK og vejkode påsættes senere. Se s. 6.
Ændre udstrækning af navngiven vej inden for en kommune	Navngiven vej og den tilknyttede vejnavnelinje ændres. Se s. 8	Vejen ændres i GeoDK og vejens beliggenhed ajourføres automatisk i DAR. Se s. 10.
Ændre udstrækning af navngiven vej på tværs af kommunegrænse	Ændring af en navngiven vej gennem flere kommuner berører flere vejkoder. Se s. 12.	
Nedlægge Navngiven vej	Navngiven vej nedlægges og vejkoden gøres inaktiv. Se s. 14.	

For hver arbejdsgang er der redegjort for objekt- og geometristatus samt statusskift. Anvendelse af de rigtige statusværdier er vigtig for den videre anvendelse af data og understøtter, at relevante vejmidter bliver udpeget til den årlige fotogrammetriske ajourføring.

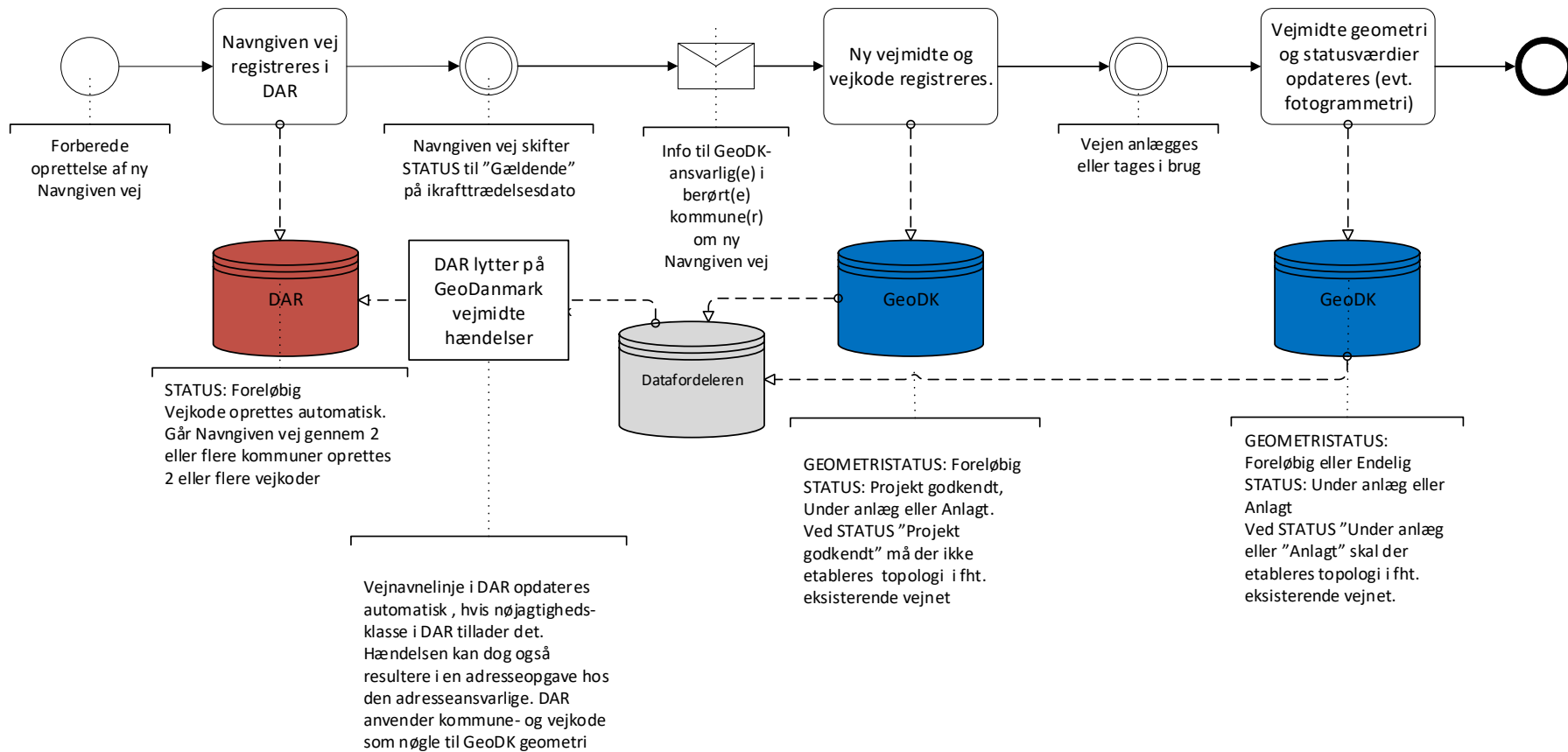
Efterkontrol

SDFE udviklede i 2016 – 17 rutiner til at identificere og følge op på vejkodefejl i GeoDanmark til brug for datavask og opgradering af GeoDanmark vejmidter og vejcoder i forbindelse med Adresseprogrammet. Disse beregninger gennemføres med jævne mellemrum, og identificerede fejl vil blive kommunikeret til de GeoDanmark-ansvarlige i de respektive kommuner. Denne proces kan dog ikke erstatte behovet i kommunen for kommunikation mellem adresseansvarlig og GeoDanmark-ansvarlig ved ændringer i Navngiven vej.

Oprette ny vej – start i DAR

1. Navngiven vej registreres i DAR med DAR status "Foreløbig", og bliver automatisk tilknyttet kommune- og vejkode. Går navngiven vej gennem 2 eller flere kommuner, oprettes 2 eller flere sæt kommune og vejkode. Navngiven vejs udstrækning fastlægges ved en vejnavnelinje eller et vejnavneområde.
2. Når dato for en navngiven vejs ikrafttrædelse er indtruffet og den skifter status til "Gældende", giver den adresseansvarlige besked til den GeoDanmark-ansvarlige om, at der er oprettet en ny navngiven vej. Går navngiven vej gennem 2 eller flere kommuner, er det den registreringsansvarlige kommune for den pågældende navngiven vej, der skal sørge for, at de øvrige berørte kommuner bliver informeret.
3. Nye vejmidter registreres i GeoDK. Vejmidtegeometrien registreres bedst muligt evt. ved brug af projekteringsmaterialer eller ved brug af DAR vejnavnelinjen / matrikelgrænser / optaget vej, som kan vises i GeoDK klienten. Er anlægsarbejdet endnu ikke gået i gang, registreres Vejmidte med status "Projekt godkendt", og eksisterende GeoDanmark vejmidter må ikke brydes. Geometristatus registreres med værdien "Foreløbig". Kommune- og vejkode tilknyttes de nye vejmidter ligesom øvrige kendte attributværdier tilknyttes.
4. Når anlægsarbejdet går i gang ændres status til "Under anlæg", eller hvis vejen er taget i brug til status "Anlagt". Den foreløbige geometri kontrolleres ved brug af ortofoto, projekteringsmaterialer mv., og der skal i forbindelse med statusskift til "Under anlæg" eller "Anlagt" etableres snap og ske opdeling af GeoDanmarks eksisterende vejmidter.
5. Fotogrammetrisk ajourføring
  - a. Totalajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Under anlæg" eller "Anlagt" udpeges automatisk til fotogrammetrisk totalajourføring hver 5 år.
  - b. Udpeget ajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Anlagt" samt ændringsudpegede Vejmidter (ÆUP) udpeges automatisk til fotogrammetrisk ajourføring i de år, hvor der ikke udføres totalajourføring.

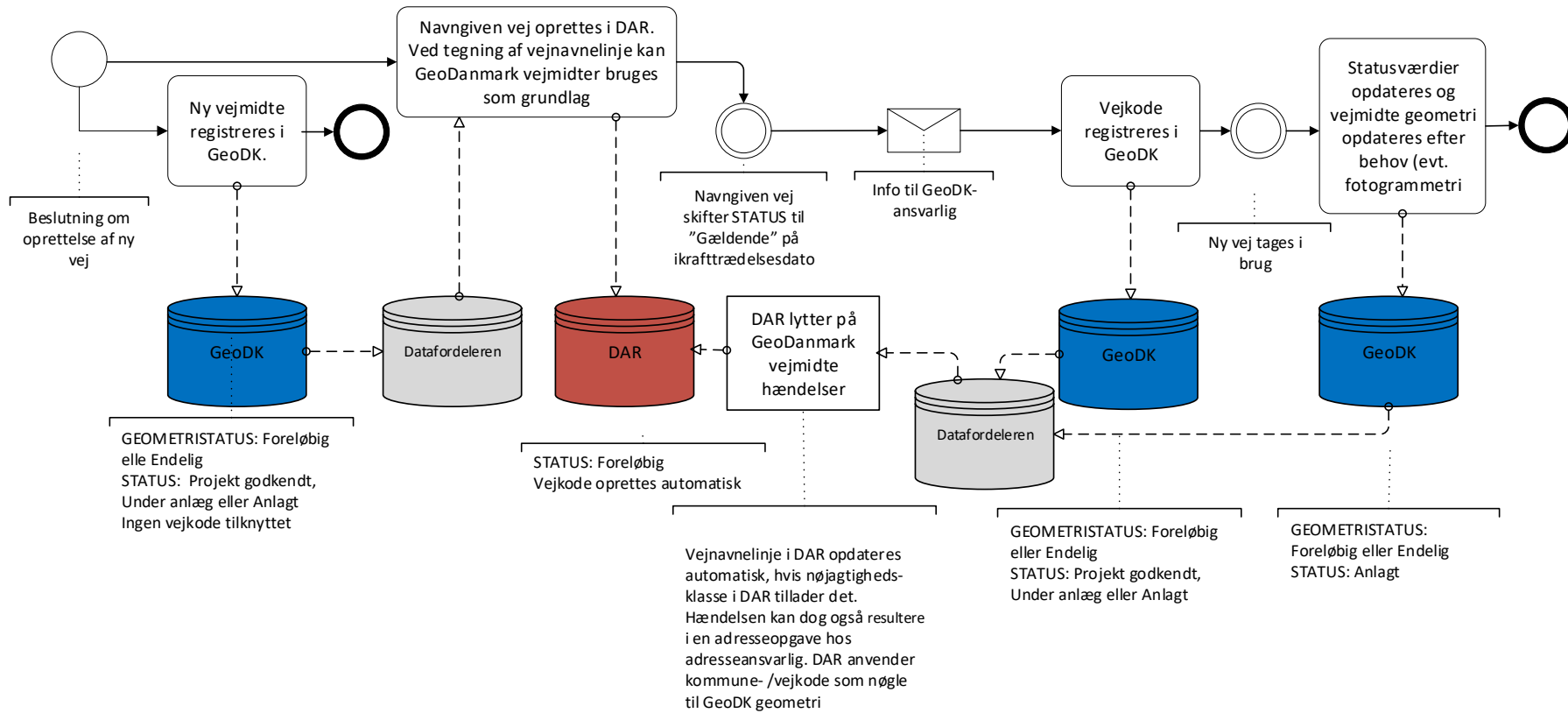
Oprette ny vej – arbejdsgangen starter i DAR
Best practice for ajourføring af GeoDanmark vejmidte

Oprette ny vej – start i GeoDK

1. Nye vejmidter registreres i GeoDK bedst muligt ved brug af projekteringsmaterialer, ortofoto, matrikelgrænser, optaget vej eller lign. Geometristatus registreres normalt med værdien "Foreløbig".
Er anlægsarbejdet endnu ikke gået i gang, registreres vejmidte med status "Projekt godkendt", og eksisterende GeoDanmark vejmidter må ikke brydes.
Er anlægsarbejdet gået i gang anvendes status "Under anlæg". Er vejen etableret anvendes status "Anlagt". Der skal ved disse 2 statusværdier etableres snap og ske opdeling af GeoDanmarks eksisterende vejmidter.
2. Navngiven vej oprettes i DAR. Den adresseansvarlige vil i DAR klienten kunne se registrerede GeoDanmark vejmidter, og vil kunne anvende disse som grundlag ved tegning af vejnavnelinjen. Kommune- og vejkode oprettes automatisk i DAR.
3. Når dato for en navngiven vejs ikrafttrædelse er indtruffet og objektet skifter status til "Gældende", giver adresseansvarlig besked til den GeoDanmark-ansvarlige om, at der er oprettet ny navngiven vej.
4. Vejkoden knyttes til de relevante GeoDanmark vejmidter. I GeoDK klienten anvendes DAR vejnavnelinjen til at se den Navngivne vejs udstrækning, så vejkoden påsættes de rigtige vejmidter.
5. Har GeoDanmark vejmidterne været registreret med status "Projekt godkendt", opdateres statusværdier og eventuel geometri, når vejmidten ændrer status til "Under anlæg" eller "Anlagt". Det betyder, at der skal etableres topologi (snap og opdeling af GeoDanmarks eksisterende vejmidter).
6. Fotogrammetrisk ajourføring
  - a. Totalajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Under anlæg" eller "Anlagt" udpeges automatisk til fotogrammetrisk totalajourføring hver 5 år.
  - b. Udpeget ajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Anlagt" samt ændringsudpegede Vejmidter (ÆUP) udpeges automatisk til fotogrammetrisk ajourføring i de år, hvor der ikke udføres totalajourføring.

Oprette ny vej – arbejdsgangen starter i GeoDK
Best practice for ajourføring af GeoDanmark vejmidte

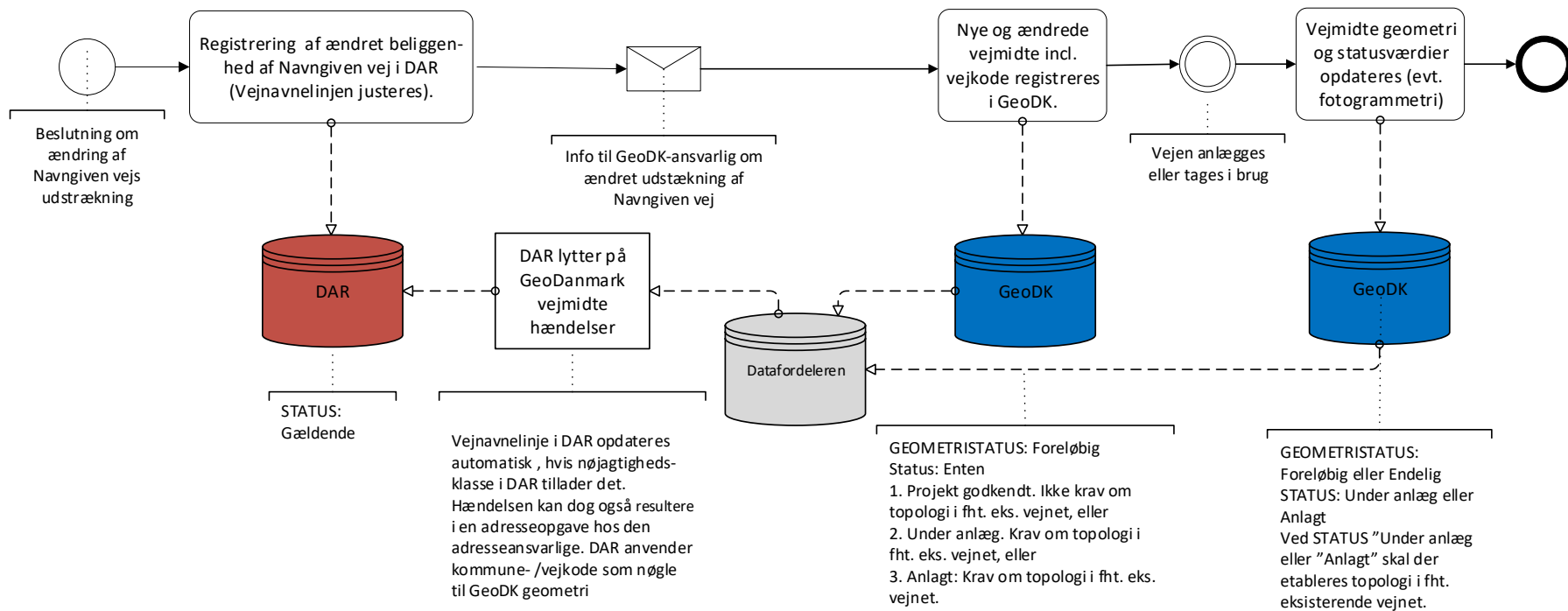

Ændre udstrækning af navngiven vej inden for en kommune – start i DAR

1. Navngiven vejs udstrækning ændres i DAR. Det betyder, at den tilhørende vejnavnelinje ændres. Vejnavnet er allerede godkendt, og navngiven vej beholder status "Gældende". Tidligere tildelt kommune- og vejkode er fortsat gældende.
2. Den adresseansvarlig giver besked til den GeoDanmark-ansvarlige om, at navngiven vej har ændret udstrækning. Er navngiven vej ændret for, at en del af vejen skal have andet vejnavn, gives den adresseansvarlige også besked til den GeoDanmark-ansvarlige om den nye vejkode jf. arbejdsgang "Oprette ny vej – start i DAR".
3. Er navngiven vej forlænget eller er forløbet ændret, registres nye eller ændrede vejmidter i GeoDK. GeoDanmark vejmidter registreres bedst muligt evt. ved brug af projekteringsmaterialer, ortofoto eller ved brug af DAR vejnavnelinjen, matrikelgrænser eller optaget vej, som kan vises i GeoDK klienten. Er navngiven vej forkortet, skal vejkode for de berørte vejmidter slettes eller evt. erstattes af en ny vejkode svarende til ny navngiven vej. Vejmidter slettes i GeoDanmark, når der på anden måde er dokumentation for, at det berørte vejstykker ikke længere kan bruges til færdsel.
4. Fotogrammetrisk ajourføring
  - a. Totalajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Under anlæg" eller "Anlagt" udpeges automatisk til fotogrammetrisk totalajourføring hver 5 år.
  - b. Udpeget ajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Anlagt" samt ændringsudpegede Vejmidter (ÆUP) udpeges automatisk til fotogrammetrisk ajourføring i de år, hvor der ikke udføres totalajourføring.

Ændret udstækning af Navngiven vej indenfor en kommune – arbejdsgangen starter i DAR
Best practice for ajourføring af GeoDanmark vejmidte

Ændre udstrækning af navngiven vej inden for en kommune – start i GeoDK

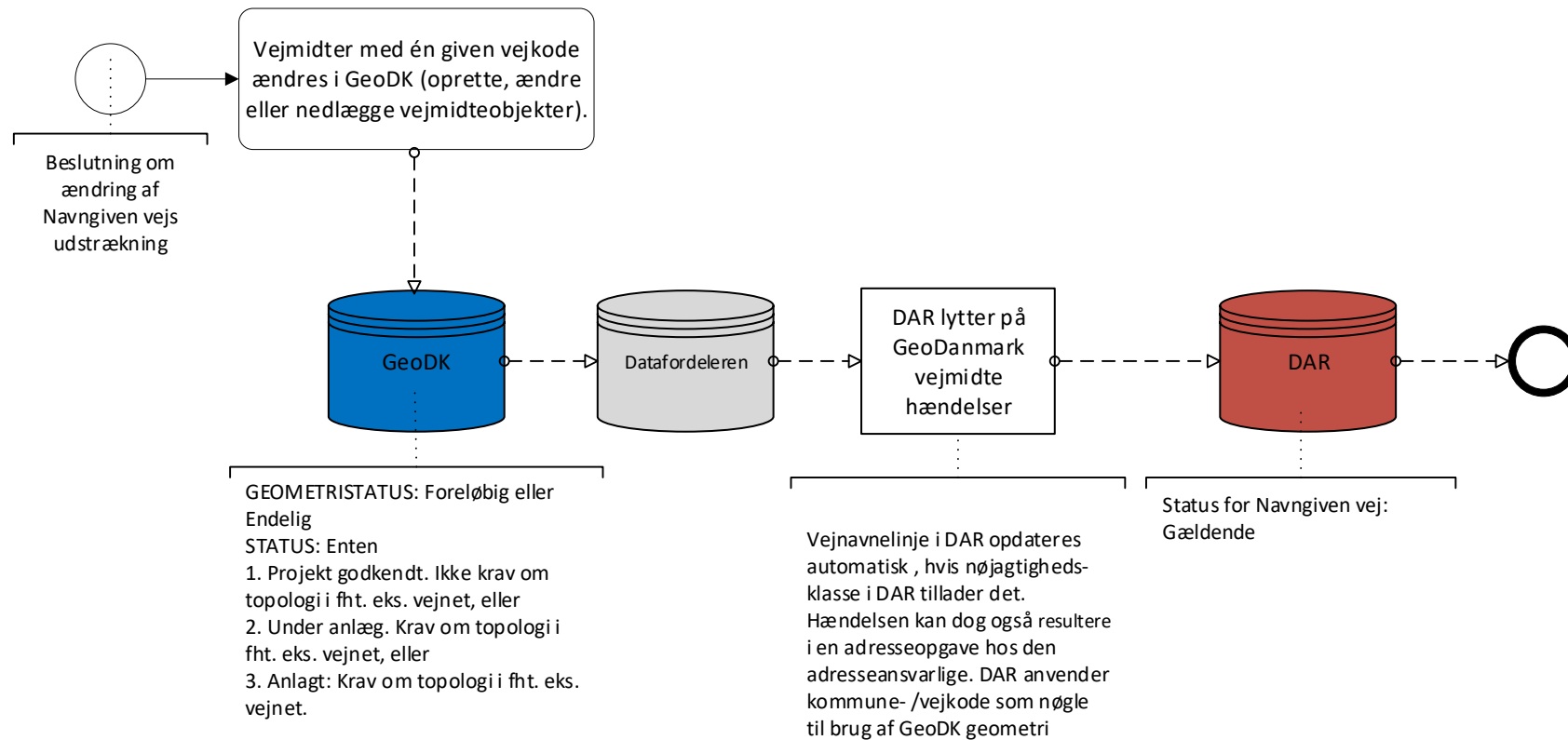
Anbefaling.

Ved ændring af navngiven vejs udstrækning anbefales det, at ajourføringsprocessen starter i GeoDK. I DAR er der funktionalitet til automatisk ajourføring af DAR vejnavnelinjen, hvis den navngivne vejs nøjagtighedsklasse er sat til at følge ændringer i GeoDanmark vejmidter, og de ændrede GeoDanmark vejmidter indeholder vejkode. Dette betyder, at ændringer i vejens geometri kun skal ajourføres et sted.

1. Ved ændring af en vej registres nye og ændrede vejmidter i GeoDK. Geometri registreres bedst muligt evt. ved brug af projekteringsmaterialer eller ortofoto, matrikelgrænser eller optaget vej som kan vises i GeoDK klienten. Vejkoden påsættes de ændrede vejmidter. Er vejen blevet kortere, skal vejkode for de berørte vejmidter slettes eller evt. erstattes af en ny vejkode for den nye Navngivne vej. Vejmidter slettes først i GeoDanmark, når der på anden måde er dokumentation for, at vejen ikke længere kan bruges til færdsel.
2. Den ændrede udstrækning af navngiven vej registreres automatisk i DAR, hvis den valgte nøjagtighedsklasse for den navngivne vej tillader det. Der kan dog i særlige situationer dannes en adresseopgave, hvis navngiven vejs udstrækning kommer til at kolliderer med reglerne for entydige vejnavne jf. § 6 i Bekendtgørelse om vejnavne og adresser.
3. Fotogrammetrisk ajourføring
  - a. Totalajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Under anlæg" eller "Anlagt" udpeges automatisk til fotogrammetrisk totalajourføring hver 5 år.
  - b. Udpeget ajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Anlagt" samt ændringsudpegede Vejmidter (ÆUP) udpeges automatisk til fotogrammetrisk ajourføring i de år, hvor der ikke udføres totalajourføring.

Ændret udstrækning af Navngiven vej indenfor en kommune – arbejdsgangen starter i GeoDK

Best practice for ajourføring af GeoDanmark vejmidte

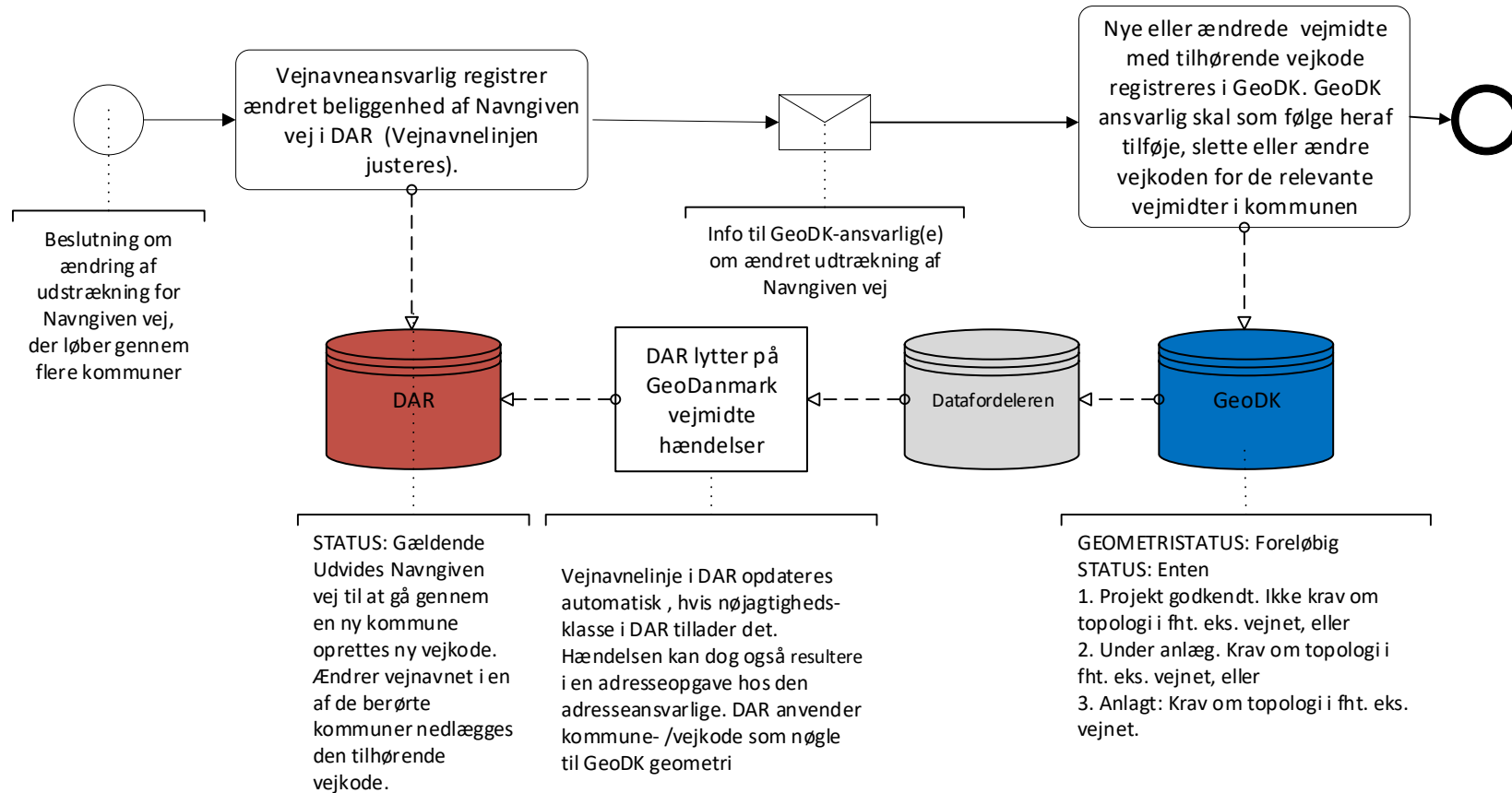

Ændre udstrækning af navngiven vej på tværs af kommunegrænse

1. Navngiven vejs udstrækning ændres i DAR og tilhørende vejnavnelinje ændres. Det er kun den registreringsansvarlige kommune for den navngivne vej, der kan foretage disse ændringer i DAR. Regler for registreringsansvarlig kommune er beskrevet i Vejledning i Adressereglerne, afsnit 5.3. <https://danmarksadresser.dk/media/2919521/samlet-vejledning-i-adressereglerne-010419-endelig.pdf>
Forlænges navngiven vej ind i en ny kommune, oprettes en ny vejkode i den pågældende kommune. Forkortes navngiven vej, så den ikke længere er gældende i en eller flere kommuner, nedlægges de respektive vejkode, og den adresseansvarlige i den berørte kommune opretter evt. ny navngiven vej med nyt vejnavn og ny vejkode til erstatning herfor jf. arbejdsgang "Oprette ny vej – start i DAR".
2. Den registreringssansvarlige kommune for en navngiven vej skal sørge for, at de kommuner, som vejen berører, bliver informeret om ændret udstrækning af navngiven vej. Den adresseansvarlige i de pågældende kommune sikrer, at den GeoDanmark-ansvarlige får besked.
3. Er navngiven vej forlænget eller er forløbet ændret, registres de ændrede vejmidter bedst muligt i GeoDK evt. ved brug af projekteringsmaterialer, ortofoto eller ved brug af DAR vejnavnelinjen, matrikelgrænser eller optaget vej, som kan vises i GeoDK klienten. Er navngiven vej blevet forkortet, skal vejkode for de berørte vejmidter slettes eller evt. erstattes af en ny vejkode for ny navngiven vej. Vejmidter slettes i GeoDanmark, når der på anden måde er dokumentation for, at det berørte vejstykke ikke længere kan bruges til færdsel.
4. Fotogrammetrisk ajourføring
  - a. Totalajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Under anlæg" eller "Anlagt" udpeges automatisk til fotogrammetrisk totalajourføring hver 5 år.
  - b. Udpeget ajourføring. Vejmidter med geometristatus "Foreløbig" og status "Anlagt" samt ændringsudpegede Vejmidter (ÆUP) udpeges automatisk til fotogrammetrisk ajourføring i de år, hvor der ikke udføres totalajourføring.

Ændret udstækning af Navngiven vej på tværs af kommunegrænse

Best practice for ajourføring af GeoDanmark vejmidte

Nedlægge navngiven vej

1. Navngiven vej nedlægges i DAR, og vejkode bliver som følge heraf inaktiv.
2. Den adresseansvarlige giver besked til den GeoDanmark-ansvarlige om, at en navngiven vej er nedlagt.
3. Den GeoDanmark-ansvarlige undersøger, om de berørte vejmidter også fysisk er nedlagt. Eksisterer vejen fortsat, slettes vejkode for de relevante vejmidter. Eksisterer vejen ikke længere fysisk, slettes den i GeoDK.

